

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه دریافت تسهیلات

سیدصفدر حسینی و محمد خالدي *

تاریخ دریافت: 1387/3/21 تاریخ پذیرش: 1387/5/17

چکیده

این تحقیق به بررسی نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه دریافت تسهیلات می‌پردازد. برای این منظور، نخست اجزای هزینه دریافت تسهیلات (بانک) و سپس هزینه دریافت تسهیلات (این بانک) مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که هزینه دریافت تسهیلات در تعاونی‌ها به مراتب کمتر از بانک است. این موضوع به دلیل کاهش هزینه‌های اداری و تسهیل فرآیند دریافت تسهیلات است. همچنین، نتایج نشان داد که تعاونی‌ها به دلیل نزدیکی به اعضا، قادر به کاهش هزینه‌های تسهیلات هستند. در مجموع، نتایج نشان داد که تعاونی‌های روستایی می‌توانند نقش مهمی در کاهش هزینه دریافت تسهیلات داشته باشند و دسترسی روستاییان به تسهیلات را آسان کنند.

Q14 D1 C21 C8 : JEL

کلیدی: هزینه‌های مبادله، عقود اسلامی، تعاونی‌های روستایی

* به ترتیب استاد دانشکده اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران و استادیار موسسه اقتصاد کشاورزی

ریزی، اقتصاد کشاورزی و روستایی

Email: hosseini_safdar@yahoo.com

چکیده

برای بسیاری از کشورهای در حال توسعه، کشاورزی با مقیاس کوچک به یک مساله مهم تبدیل شده است (بالیسان، ۱۹۹۳). یکی از موانع توسعه کشاورزی در این کشورها نبود نفوذ و گسترش فن آفرینی جدید و پایین بودن نرخ پذیرش این فن آفرینی ها. کمبود سرمایه انسانی و رسی به بازارهای پول و سرمایه به عنوان عامل مهمی در پایین بودن نرخ پذیرش عنوان شده است. با توجه به این شرایط، اعتبارات کشاورزی یکی از ابزارهای اصلی سیاست توسعه روستاها و رشد تولید و استفاده از فن آفرینی های نوین در کشاورزی (میتندورف، ۱۹۸۶). بر این اساس، تسهیلات اعتباری یکی از ابزارهای اصلی فرآیند تجاری شدن اقتصاد روستایی محسوب می شود (بانک جهانی، ۱۹۹۰).

این مقاله به بررسی اعتبارات برای نیازهای توسعه و گردش جاری فعالیت کشاورزی، یکی از مطالبات مهم کشاورزان و فعالان بخش کشاورزی، می پردازد. یکی از نیازهای مالی لازم برای فعالیت های تولیدی خود را در فصل زراعی و به موقع تامین کنند. قیمت تمام شده های اخیر رو به افزایش بوده است. در نتیجه انتظار تامین منابع مالی برای عملیات زراعی با استفاده از منابع شخصی مشکل ساز می شود (ماسوکو و معروفو، ۲۰۰۳). کشاورزان تسهیلات مورد نیاز خود را از نهادهای مالی مانند بانک ها و موسسات مالی غیردولتی دریافت می کنند. در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، اغلب کشاورزان سرمایه انسانی و مالی خود را در نواحی محروم تر که فرصت های کمتری برای کسب درآمدهای

1-Balisacan

2-Mittendorf

3-Masuko and Marufu

غیرکشاورزی وجود دارد¹. بنابراین، بخش‌های مالی روستاها یکی از لوازم اساسی توسعه اجتماعی، اقتصادی و فنی حساب می‌آید. وجود چنین نهاد مالی روستایی باعث بهبود شرایط زندگی در نواحی روستایی می‌شود. مطالعات زیادی بر روی روستاها که دسترسی به خدمات مالی برای کاهش فقر روستایی در کشورهای در حال توسعه یکی از دغدغه‌های اساسی و مهم کشاورزان است (کی‌اچ‌آی، 1986).

تجربی نشان می‌دهد که بخش رسمی مالی در بیش‌تر کشورهای در حال توسعه در ارائه خدمات بانکی و مالی جوامع روستایی ناکام مانده است (یادگار، 1992). در این کشورها، دریافت وثیقه سنگین، سهمیه‌های محدود، مشتریان پردرآمد و دادن وام‌های کلان نیز طولانی و دیوانسالارانه بودن فرآیند رسی به تسهیلات در بخش رسمی همراه با مداخلات گسترده و ناکارآمد دولت در فرآیند تصمیمات بیش‌تر کشاورزان روستایی را از دسترسی به خدمات مالی رسمی محروم ساخته است. از سوی دیگر، قدرت انحصار موسسات مالی سنگین سود در تامین اعتبار از سوی بخش غیررسمی، کشاورزان را با محدودیت جدی مالی روبه‌رو کرده است. این در حالی است که بسیاری از موسسه‌های روستایی در حال حاضر با هزینه‌های سنگین دریافت، نرخ‌های پایین سود و مراحل پیچیده و پائین‌آیند اداری همراه است (آدامز، 1982).

آدامز (1999) در تحقیق خود بیان می‌کند که هزینه‌های مالی روستاییان² یکی از دلایل اصلی فقر و بدهی است. بسیاری از وام‌گیرندگان بالقوه از وام‌گیری خودداری کرده و یا آنها را از منابع مالی غیررسمی جست‌وجو کنند. در مطالعات زیادی به این موضوع اشاره شده که هزینه‌های مبادله یکی از عوامل دسترسی نداشتن روستاییان به خدمات مالی است.

1-Cuevas and Graham

2-Yaron

3-Adams

کوچک و متوسط به بازار اعتبارات است (بیل-بیل^۱ 1991 در فیلیپین و احمد^۲ 1989). به طور کلی، هزینه وام گیرندگان ممکن است عاملی مهم و محدودکننده برای وام گیرندگان کوچک و خرده-وام گیرندگان رسمی تلقی شود. بنابراین، لازم است به هنگام اجرای سیاست‌های جدید وام‌دهی وام گیرندگان و وام گیرندگان، هزینه وام گیرندگان و وام گیرندگان را در نظر بگیرد. نتایج برخی از تحقیقات در ایران نشان می‌دهد که وام گیرندگان بخش کشاورز به وام گیرندگان مالی در بخش کشاورزی دارای هزینه وام گیرندگان (نجفی، 1371، احمدی، 1379، رشیدی، 1375، احمدی، 1373؛ حسینی و خالدی، 1384 و حسینی و هم‌کاران، 1387) و وام گیرندگان (1386، احمدی و هم‌کاران، 2007). این هزینه‌ها منجر به افزایش نرخ واقعی وام می‌شود که نتیجه آن به صورت کارایی پایین وام گیرندگان و وام گیرندگان رسمی نداشتن کشاورزان به اعتبارات بروز می‌کند.

[illegible]

این شیوه را می‌توان به عنوان یک روش برای تعیین ارزش واقعی دارایی‌ها و تسهیل فرآیند وام‌دهی و بازپرداخت دانست. این شیوه به بانک‌ها کمک می‌کند تا با استفاده از داده‌های واقعی، تصمیم‌گیری‌های بهتری در مورد اعطای وام و بازپرداخت آن‌ها بگیرند.

1-Guia-Abiad

2-Ahmed

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ای ...

موسویان (1381). این مطالعه نشان می‌دهد که تعاونی‌های روستایی می‌توانند به کاهش هزینه‌های مبادله‌ای در بخش کشاورزی کمک کنند. به موجب آن یکی از طرفین (تعاونی یا بانک)، مقدار معینی از مال خود را به طرف دیگر (گیرنده) تملیک می‌کند که قرض‌گیرنده مثل و یا در صورت عدم امکان، قیمت آن را به قرض‌دهنده بازگرداند. این بانک یا دیگر موسسه مالی می‌تواند جایگاه قرض‌دهنده مبلغ معینی را ضوابط مقرر به افراد یا شرکت‌ها واگذارند و گیرنده متعهد می‌شود که معادل مبلغ دریافتی را باز پرداخت کند.

در ایران، تعاونی‌های روستایی از زمان انقلاب 1357 تاکنون به عنوان یکی از ابزارهای توسعه روستایی مورد توجه قرار گرفته است. این تعاونی‌ها با هدف کاهش هزینه‌های مبادله‌ای و افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی تشکیل شده‌اند. از جمله خدمات این تعاونی‌ها می‌توان به تأمین مواد اولیه، توزیع محصولات، تسهیل در دریافت قرضه و خدمات آموزشی اشاره کرد. در سال 1384، سازمان مرکزی تعاونی‌های روستایی ایران (سازمان مرکزی تعاونی‌های روستایی ایران) اعلام کرد که تاکنون بیش از 4500868 نفر در بیش از 56252 تعاونی روستایی عضو شده‌اند. این تعاونی‌ها با ارائه خدمات مالی و غیرمالی، به بهبود شرایط زندگی روستاییان کمک کرده‌اند. با توجه به اهمیت فعالیت در روستاها، خانوارهای روستایی اصلی‌ترین گروه هدف این تعاونی‌ها هستند. تسهیلات قرضه و تأمین منابع مالی در روستاها یکی از لوازم اساسی برای توسعه روستایی است که تعاونی‌ها می‌توانند در این زمینه نقش مهمی ایفا کنند.

در این مطالعه، با استفاده از روش‌های آماری، به بررسی نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ای پرداخته شد. با توجه به اهمیت فعالیت در روستاها، خانوارهای روستایی اصلی‌ترین گروه هدف این تعاونی‌ها هستند. تسهیلات قرضه و تأمین منابع مالی در روستاها یکی از لوازم اساسی برای توسعه روستایی است که تعاونی‌ها می‌توانند در این زمینه نقش مهمی ایفا کنند.

[illegible][illegible]

تسهیلات مالی مانند هر کالا یا خدمت دیگری دارای قیمتی است که سود نامیده می‌شود. منظور از هزینه‌ی مبادله در بازار اعتبارات، هزینه‌هایی است که افزون بر قیمت یا سود تسهیلات است و برای مبادله‌ی هر فقره تسهیلات یا هر واحد تسهیلات، یکی از طرفین مبادله متحمل می‌شود. این هزینه در طرف تقاضا یا بایگیرنده، هزینه‌ی بایگیرنده تسهیلات است و متحمل می‌شود و متشکل از اجزای زیر است:

(1) هزینه‌ی مستقیم دریافت تسهیلات: کلیه‌ی هزینه‌هایی که به طور مستقیم در جریان مراجعه به بانک و دریافت تسهیلات تحمیل می‌شود؛ مانند هزینه‌ی بایگیرنده تسهیلات و آمد به بانک، هزینه‌ی خوراک و اسکان؛ (2) هزینه‌ی بایگیرنده تسهیلات: دریافت تسهیلات؛ هزینه‌هایی که برابر با ارزش فرصت زمانی از بایگیرنده تسهیلات است. بایگیرندگان ناچارند که برای دریافت تسهیلات از هنگام بایگیرنده تسهیلات تا دریافت آن و سپس برای پرداخت اقسام بایگیرنده تسهیلات از وقت خود را صرف کنند که این وقت می‌توانست در گزینه‌های درآمدزای دیگری در مزرعه یا خارج از مزرعه استفاده شود. با برآورد کل وقت لازم برای یک مبادله

مالی (برای مثال با ضرب تعداد ساعت در هر مراجعه در تعداد کل مراجعه) می‌توان آن را در هزینه فرصت یک ساعت زمان کشاورز (میانگین دست‌های ساعت کار در هر منطقه) ضرب و هزینه‌ی فرصت دریافت یک فقره تسهیلات را به (3) هزینه تهیه های لازم برای تشکیل پرونده: ی وجوهی که برای تشکیل پرونده در نزد موسسه‌ی اعتباری هزینه می‌شود (صاویر های دیگر، تهیه‌ی عکس، خرید سفته و دریافت استعلام؛ 4) هزینه های: : تحریر دفاتر و : هزینه پرداختی : کلیه هزینه‌هایی است که وام‌گیرنده باید برای ضمانت وام از سوی شخص ثالث بپذیرد و دیگر هزینه های فرآیند دریافت تسهیلات.

چنان چه هزینه های هر یک از این اقلام با tc_j و کل هزینه های چنان‌گیری با tc نشان داده شود، خواهیم داشت:

$$tc = \sum_{j=1}^n tc_j; \quad j=1, \dots, n \quad (1)$$

که در آن n تعداد اجزای هزینه های با جمع هزینه های (ic) کل هزینه های تسهیلات را می‌دهد به صورت زیر بیان کرد:

$$TC = ic + tc \quad (2)$$

که در آن TC بیانگر کل هزینه‌های سود و غیرسود (یا مبادله) دریافت وام در این رابطه tc به طور عمده مربوط به هزینه‌هایی است که از زمان درخواست تا زمان دریافت تسهیلات صرف می‌شود ic کم تا پایان دوره بازپرداخت وام پرداخت می‌شود.

اگر تسهیلاتی به میزان L ریال از سوی یک موسسه‌ی مالی و اعتباری به یک کشاورز پرداخت شود و اصل وام ماهانه به صورت مساوی قسط های

نتایج و بحث

در این بخش متوسط هزینه‌های تسهیلات قرض به تسهیلات قرض محاسبه شده و سپس به تفکیک، موسسه‌های مختلف وام دهنده بررسی شده است. نتایج (1) نشان می‌دهد که متوسط هزینه تسهیلات قرض دریافت‌کنندگان تسهیلات قرض الحسنه ارایه شده است.

جدول 1. نتایج برآورد متوسط هزینه تسهیلات قرض

نام متغیر	متغیر
5/18	مقدار تسهیلات تقاضایی (لیله ۵/۱۸)
4/54	مقدار تسهیلات دریافتی (لیله ۴/۵۴)
3/21	انتظار برای دریافت تسهیلات (۳/۲۱)
5/82	هزینه تسهیلات (۵/۸۲)
10/98	هزینه تسهیلات (۱۰/۹۸)
2/63	هزینه تسهیلات برای دریافت تسهیلات (۲/۶۳)
16/52	فاصله تا محل دریافت تسهیلات (کیلومتر) (۱۶/۵۲)
2/25	هزینه تسهیلات (۲/۲۵)
10705	هزینه تسهیلات هر بار مراجعه (۱۰۷۰۵)
20441	هزینه تسهیلات تهیه مدارک (فتوکپی، اسکن، سفته و غیره) (۲۰۴۴۱)
10415	هزینه تسهیلات تحریر دفترخانه (۱۰۴۱۵)
34174	متوسط هزینه تسهیلات پرداختی به ضامن (۳۴۱۷۴)
1491	هزینه تسهیلات نظارت و کارشناسی بانک (۱۴۹۱)
13827	سایر هزینه تسهیلات تحمیل شده در جریان دریافت تسهیلات (۱۳۸۲۷)
362641	میزان هزینه تسهیلات (۳۶۲۶۴۱)
12	نسبت هزینه تسهیلات (۱۲)
15/06	درصدی هزینه تسهیلات (۱۵/۰۶)

منابع: یافته‌های تحقیق

نتایج نشان می‌دهد که مقدار تسهیلات دریافتی ۴/۵۴ لیله ۵/۱۸ یال است که از مقدار تقاضا شده (۵/۱۸ میلیون ریال) کم است. انتظار برای دریافت این تسهیلات ۳/۲۱ است؛ یعنی متقاضیان این نوع

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ی ... □□

تسهیلات باید حدود 100 روز صبر کامل و بی وقفه ی خود را دریافت کنند که این زمان زیاد است.

قابل مقایسه با نرخ $15/01$ درصد است. این هزینه‌ها هرچند قابل مشاهده و ملموس نیستند، اما در عمل هزینه‌هایی است که به دریافت‌کنندگان تسهیلات قرض الحسنه تحمیل می‌شود.

۲) مقدار متغیرهای مربوط به مشخصات مبادلات مالی بر حسب نوع منبع ارایه‌کننده تسهیلات قرض الحسنه ارایه شده و تفاوت بین متغیرها بین سه بانک مختلف (معاونی، بانک و موسسه) با توجه به این اطلاعات اختلاف معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک تعاونی و بانک و موسسه مشاهده می‌شود. تفاوت معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و موسسه و همچنین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و تعاونی مشاهده می‌شود. نتایج به دست آمده از آزمون‌های مختلف (مانند آزمون F) نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و تعاونی و بانک و موسسه وجود دارد. همچنین نتایج آزمون‌های مختلف (مانند آزمون F) نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و تعاونی و بانک و موسسه وجود دارد. نتایج آزمون‌های مختلف (مانند آزمون F) نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و تعاونی و بانک و موسسه وجود دارد.

نتایج آزمون‌های مختلف (مانند آزمون F) نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و تعاونی و بانک و موسسه وجود دارد. همچنین نتایج آزمون‌های مختلف (مانند آزمون F) نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و تعاونی و بانک و موسسه وجود دارد. نتایج آزمون‌های مختلف (مانند آزمون F) نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک و تعاونی و بانک و موسسه وجود دارد.

نتایج برآورد متوسط هزینه های دریافت تسهیلات فرض الحسنه به تفکیک
 منطقه

منبع ارایه ی تسهیلات	متغیر		
	بانک	تعاونی	F
-	16	36	15
تسهیلات			
مقدار تسهیلات تقاضایی (لیلیه یی)	6/32	6/14	1/66
مقدار تسهیلات دریافتی (لیلیه یی)	5/59	5/51	1/08
مدت انتظار برای دریافت تسهیلات (روز)	2/40	3/08	4/40
مقدار تسهیلات (میلیون ریال)	6/33	5/93	5/00
مقدار تسهیلات (میلیون ریال)	8/73	14/11	5/86
مقدار تسهیلات (میلیون ریال)	4/20	2/40	1/50
فاصله تا محل دریافت تسهیلات (کیلومتر)	11/81	21/43	9/78
مقدار تسهیلات (میلیون ریال)	1/61	2/75	1/75
هزینه مستقیم هر بار مراجعه (ریال)	22333	6610	8130
هزینه تهیه مدارک (فتوکپی، اسکن، ...)	34100	21780	2660
هزینه ثبت در دفترخانه (ریال)	42666	420	0
متوسط هزینه پرداختی به ضمیمه (ریال)	140000	1380	0
هزینه نظارت و کارشناسی بانک (ریال)	0	0	6660
سایر هزینه های تحمیل شده در جریان دریافت تسهیلات (ریال)	6666	22770	0
میزان هزینه (ریال)	457908	440865	97325
نسبت هزینه (ریال)	14	13	8
درصدی هزینه (ریال)	34/42	9/01	10/54

یافته های تحقیق

* نشان می دهد که بین گروه های مختلف 10 اختلاف معنی

۲.۱.۱. روش تحقیق

این مطالعه با روش پیمایشی انجام شده است. داده‌ها از طریق پرسشنامه‌ها و مصاحبه‌های عمیق گردآوری شده است. پرسشنامه‌ها شامل اطلاعاتی در مورد هزینه‌های مبادله‌ای، دسترسی به خدمات تعاونی، و سایر متغیرهای مرتبط است. مصاحبه‌ها نیز با مدیران تعاونی‌ها و کشاورزان انجام شده است. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی تحلیل شده است. همچنین، برای بررسی تأثیر تعاونی‌ها بر کاهش هزینه‌های مبادله‌ای، از روش‌های آماری استنباطی استفاده شده است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که تعاونی‌ها در کاهش هزینه‌های مبادله‌ای کشاورزان نقش مهمی دارند. این امر می‌تواند به بهبود وضعیت اقتصادی کشاورزان و توسعه روستاها منجر شود.

۲.۱.۲. یادداشت

1. Olomola

2. transaction costs

3. در تحقیقی که به وسیله دکتر کاران (1380) شناسایی سطوح نیازها و عوامل اثر در رضایت مشتریان بانک کشاورزی انجام شده است، کل استان‌های کشور بر مبنای ویژگی‌های جغرافیایی، قومیت، نژاد و فرهنگ آن به 11 استان و هر یک از استان‌ها نیز به 11 شهرستان تقسیم شده است (کاران، 1384).

۲.۱.۳. نتیجه

حسینی، س.، و س. (1384). ارزیابی هزینه‌های مبادله‌ای در تعاونی‌های کشاورزی. *مجله علمی اقتصاد کشاورزی*، 19(1): 81-89.

[illegible]

کاشاورز، پ. پایان نامه دکتر. دانشکده کشاورز، ۱۳۸۴).
کاشاورز، پ. پایان نامه دکتر. دانشکده کشاورز، ۱۳۸۴).

در رضایت مشتریان: پیش‌نیازی برای اصلاحات ساختاری در نظام بانکی.
 فصلنامه علمی-پژوهشی اقتصاد و بازرگانی، شماره ۱۳۸۳، زمستان ۱۴۰۲، صفحه ۱-۲۷.

رشید پاشا (1375). برآورد هزینه های تسهیلات اعطایی از دیدگاه مشتریان بانک کشاورزی. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت علوم بانکی، ماسه دکترای ایران، بانک مرکزی.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی (1373) افزایش کارایی در عرضه خدمات بانکی، بانک کشاورزی. اسناد و کتابخانه ملی، تحقیقاتی بانک کشاورزی. بانک کشاورزی 1383: 261-277

ایران. بانک کشاورزی، بانک کشاورزی، بانک کشاورزی
۱۳۸۳: ۵۹-۸۷.

موسویان، س. (1381). *مبانی حقوق بانکی*. تهران: انتشارات حقوقی. 51-74: (7).

نجنفی، . (1371). بررسی برخی اثرات اعطای اعتبارات کشاورزی در استان فارس.
 طرح پژوهشی، دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه شیراز.

- Adams, D. W. (1982). Physical examinations for rural financial markets in low income countries, Meyer's Memorial Lecture, Ohio State University.
- Ahmed, Z. U. (1989). Effective costs of rural loans in Bangladesh, *World Development*, 17(3): 357-363.
- Baliscan, M. A. (1993). Agricultural growth, landlessness, off-farm employment and rural poverty in the Philippines, *Economic Development and Cultural Change*, 41(3): 533-562.
- Cuevas, C. E. and Graham, D. H. (1986). Rationing agricultural credit in developing countries: The role and determinants of transaction costs for borrowers. In Maunder, A. and A. Renborg, (eds.): *Agriculture in a Turbulent World Economy*, Hampshire: Grower Publishers.
- Guia-Abiad, V. (1991). Borrower transaction costs and credit rationing in rural financial markets: The Philippine case, *Philippine Review of Economics and Business*, 28(1): 39-55.
- Jalali-Naini, A. R. (2002). Financial development and growth. Working Paper, No. EC 8111557, Tehran: IRPD.
- Khaledi, M., Hosseini, S.S., and Gray, R. (2007). The transaction costs of obtaining credit from Islamic banks in Iran. International Conference on Islamic Finance, 22-24 October 2007, Tehran, Iran.
- Masuko, L. and Marufu, L. (2003). The determinants of transaction costs and access to credit. International Labor organization, ISBN 92-2-113743-0, ISSN 1609-8382.
- Mittendorf, H.J. (1986). Promotion of viable rural financial systems for agriculture development, *Quarterly Journal of International Agriculture*, 26(1): 6-27.
- Olomola, A. S. (1999). Determinants of smallholders' transaction cost of procuring non-bank loans in Nigeria, *Savings and Development*, 23(1): 95-108.
- Rojas, M. and Rojas, L. A. (1997). Transaction costs in Mexico's preferential credit, *Development Policy Review*, 15:1-24.
- World Bank. (1990). Issues in informal finance: In financial systems and development. Washington DC.
- Yaron, J. (1992). Successful rural finance institutions. A World Bank Discussion. World Bank, Washington, USA. Paper No. 150.